

Nr 287.

Zmiana w cenie:
Kwartalnie 1 marka, miesięcznie 32 fen.,
w odroczeniu do 1 m. 36 fen.
WIELKOPOLANIN
wydawnictwo codziennie.

Poznań, niedziela 14 grudnia 1890.

Przedpłata na pocztach:
kwartalnie 1 marka.

ISKRĄTY od wiersza drobnego 16 fen.,
SKŁADKOWA się nie wracają.

Rok 8.

REDAKCJA „Wielkopolanin”: ul. Wodna nr. 22. — EKSPEDYCJA: ul. Wodna nr. 15, w drukarni Fr. Chocieszyńskiego.

Uczmy dzieci czytać i pisać po polsku!

Zabezpieczenie na niemoc i starość.

Pan hrabia Posadowski-Wehner w imieniu instytucji dla zabezpieczenia na wypadek niemocy i na starość, ogłasza (według tłumaczenia „Kuryera Pozn.”) co następuje:

Z dniem 1 stycznia 1891 roku wchodzi w życie ustawa o zabezpieczeniu na niemoc i starość.

Zobowiązani do zabezpieczenia się.

Na mocy tej ustawy rozpoczyna się obowiązek zabezpieczenia się dla osób poniżej wymienionych, bez różnicy płci, czy żyją w małżeństwie lub też nie, od ukończenia 16 roku życia, skoro osoby te pobierają za swe zatrudnienie myto lub płacę, a więc: robotnicy, pomocnicy, terminatorzy i uczniowie, sługi, żeglarze; urzędnicy rozmaitych zawodów, pomocnicy handlowi i uczniowie handlowi obowiązani są zabezpieczyć się tylko wtenczas, jeżeli stały ich dochód nie przekracza sumy 2000 mk.

Obowiązek zabezpieczenia nie dotyczy: pomocników aptekarskich i uczniów aptekarskich, dalej wszystkich takich osób, które z powodu swego fizycznego lub umysłowego stanu stale już nie mogą zarabiać trzeciej części zarobku dziennego, ustanowionego na ową miejscowość dla zwyczajnych robotników według § 8 ustawy o zabezpieczeniu chorych.

Wolne utrzymanie nie uchodzi za zarobek lub pensję.

Renta.

Zabezpieczając się zyskuje zabezpieczony rentę; po ukończeniu roku 70 rentę na starość; jeżeli przedtem stał się niedolnym do pracy, t. j. nie zdolnym zarobić sobie jedną trzecią dotychczasowego myta lub płace, rentę na niemoc. Aby rentę otrzymać, potrzebnem jest: 1) wpłata składek, 2) upływ pewnego czasu (Wartzeit) i to 5 lat składowania (rok składowania = 47 tygodniom kalendarzowym) dla renty niemocy, a 30 lat składowania dla renty starości.

Składki.

Składki opłaca się w ten sposób, że pracodawca nalepia znaczek składkowy w kartkę kwitunkową zabezpieczonego. Dzieje się to za każdy tydzień kalendarzowy raz jeden przy wypłacie myta.

Gdyby zabezpieczony zatrudniony był w ciągu tygodnia u kilku chlebodawców, natenczas wlepia znaczek ten, u którego najprzód był zatrudniony. Jako pierwszy dzień tygodnia uchodzi niedziela.

Kto pominie tych wyznaczonych marek nalepić w oznaczonym czasie, podlega karze aż do 300 marek.

Klasy zarobkowe.

Stosunkowo do wysokości rocznego myta, jakie zabezpieczony pobiera, rozróżnia się 4 klasy zarobkowe i 4 odpowiednie klasy znaczków składkowych.

I klasa: myto roczne do 350 marek włącznie, znaczki czerwone, cena 14 fen.

II klasa: myto roczne do 550 marek włącznie, znaczki składkowe niebieskie, cena 20 f.

III klasa: myto roczne do 850 marek włącznie, znaczki składkowe zielone, cena 24 fen.

IV klasa: myto roczne przeszło 850 marek, znaczki składkowe brunatno-czerwone, cena 30 fenygów.

Znaczkę składkową są do nabycia w każdym urzędzie pocztowym, znaczki składkowe po 20 fenygów mają także listowi wiejscy.

Jaki znaczek składkowy ma być wlepianym?

Wlepiony być musi co najmniej dla każdego zabezpieczonego ten znaczek, który równa się rocznemu zarobkowi z zwyczajnego robotnika w miejscu pracy.

Tan zarobek roczny tj. zarobek dzienny, płacony zwykle w danej miejscowości, pomnożony przez 300 — ustanowiony został dla zwyczajnych przeszło 16 lat liczących robotników płci męskiej, jak następuje:

A. Obwód rejencji bydgoskiej; w w mieście Bydgoszczy na 600 marek, w miastach Inowrocławiu, Nakle, Pile, w miejscowościach Gorzyszkowo, Wielkie i Małe Bartodzieje, Nowe Bielice, Bielawy, Czyżkowo, Czyżkówko, Jachcice, Kolonia kanałowa A, Około, Oplawice, Wilczak Wielki, Wilczak Mały, Rapienica, Schüttendorf (?), na 450 marek, w innych miejscowościach na 460 marek — w obwodzie rejencji bydgoskiej należy więc tygodniowo za każdego zabezpieczonego wlepić najmniej znaczek 20 fenygowy.

B. Obwód rejencji poznańskiej; w mieście Poznaniu na 480 marek, w miastach: Lesznie, Rawiczu na 450 marek, w powiatach nowotomyskim na 390 marek, grodziskim i wrzesińskim na 375 marek, kępińskim, poznańskim wschodnim i środkowym na 360 marek, — w obrębie dotychczas wyszczególnionych powiatów względnie miast należy zatem wlepić t. j. tygodniowo za każdego przeszło 16 lat liczącego a zabezpieczonego robotnika płci męskiej co najmniej markę 20 fenygową; w obrębie poniżej wyszczególnionych natomiast markę 14 fenygową — w powiatach międzychodzkiem, międzyrzeckim, rawickim, z wyjątkiem miasta Rawiczu, skwierskim na 345 marek, szamotulskim na 330 marek, jarocińskim, kościańskim, pleszewskim, śmigielskim na 315 marek, odolanowskim, gostyńskim, koźmińskim, krotoszyńskim, leszczyńskim, z wyjątkiem miasta Leszna, obornickim, ostrowskim, poznańskim zachodnim, ostrzeszo-

wskim, śremskim na 300 marek. Dla zwyczajnych robotników płci żeńskiej ustanowiono zarobek robotnicy dla całej prowincji na 300 marek lub mniej, tak, że za każdą zwyczajną robotnicę płci żeńskiej, liczącą przeszło lat 16, należy wlepić tygodniowo markę 14 fen.

Wyjątki postanowiono dla następujących klas zabezpieczenia:

A. Roczny dochód robotników wiejskich i leśnych ustanowiono jednolicie na obręb Wielkiego Ks. Poznańskiego;

1) dla męskich stale zatrudnionych, a własne ognisko mających robotników 414 marek. Dla tych więc trzeba co tydzień opłacić składkę (przylepić markę) 20 fenygową.

2) dochód reszty robotników wiejskich i leśnych ustanowiono w wysokości 300 mrk. i niżej. Dla tych więc trzeba co tydzień opłacić składkę (przylepić markę) 14 fenygową.

B. Klasę zarobkową dla członków klas knapszafkowych (gwareckich) ustanawia się podług tej klasy, w której co najmniej zabezpieczeni być powinni, mnożąc przez liczbę 300 dzienny zarobek postanawiany przez zarząd gwarecki. Nie należy jednak tego zarobku oznaczyć niżej minimalnego zarobku rocznego wyżej określonego.

(Dokończenie nastąpi.)

W sprawie szkół bezwyznaniowych.

Wiadoma, jakimi zwolennikami szkół bezwyznaniowych są tutejsi współobywatele nasi, Niemcy i żydzi. Chętnie oni przejęli się zasadą Falka, czyli Bismarcka, dążącą do wypchnięcia religii po za obręb szkoły i tej zasady niewzruszenie się trzymają dotąd.

Teraz, kiedy toczy się mają obrady w sejmie pruskim nad wnioskiem do ustawy o reorganizacji szkół, zwołano Radę miejską, aby się w tej mierze porozumiała. Wszyscy bez wyjątku Niemcy i żydzi oświadczyli się za dotychczasowymi szkołami bezwyznaniowymi w Poznaniu. Przeciwnikami tego systemu byli jedynie Radni Polacy, a poseł dr. Z. Dziembowski, wysłuchawszy wszystkich wywodów przeciwników, na posiedzeniu Rady przemówił, broniąc szkół wyznaniowych, jako jedynie błogie skutki przynieść mogących w obecnych okolicznościach.

Pan dr. Dziembowski objaśniał myśl, że godzi się na pierwszą część odczytanej petycji, jaką reprezentacja gminy miejskiej poznańskiej ma przesłać do sejmiku, bo i on jest stanowczym przeciwnikiem wszelkiego uszczuplania gminom praw dotyczących szkoły, ale nie mniej jako Polak jest stanowczym przeciwnikiem szkół bezwyznaniowych u nas, o których to zachowanie tak bardzo chodzi ich zwolennikom w magistracie i radzie miejskiej. Polacy są przeciwni tym szkołom, ponieważ nie mają pewności, czy nauczyciele wan-

głęboko nie wpływa ujemnie na umysł dziecka katolickiego i czy w skutek tego nie osłabia się religijność. Szkoły bezwyznaniowe u nas nie mogą się przyczynić do zachowania religijności dzieci polskich, a zachowanie jej jest koniecznym jako broni skutecznej przeciwko socjalizmowi, co uważa za potrzebne sam cesarz, a co przyznał także jeden z prezesów sądu nadziemiańskiego podczas pewnego procesu socjalistów w Poznaniu, wyrażając uznanie dla religijności ludności polskiej, która jej jedynie broni od secyalizmu. Właśnie ponieważ u nas w dzielnicach polskich panuje walka pomiędzy domem a szkołą, szkoły bezwyznaniowe tem więcej prowadzić mogą do bezwyznaniowości. Ponieważ zatem nie ma zaufania do tych szkół, przeto reprezentanci polscy w radzie miejskiej żadną miarą nie mogą głosować za wysłaniem przedstawionej przez magistrat petycji; wszystko jedno, czy większość postanowi, w każdym razie nie może się ona nazywać petycją miasta Poznania, będzie się mogła nazywać najwyżej petycją od różnych osób, ale nie od całej reprezentacji. Mówca zgodziłby się w danym razie na wniosek radnego p. Fahlego o odesłanie petycji do komisji, bo spodziewa się, że w niej może uda się drażliwe ustępy usunąć, dla ochłodzenia jednak umysłów radnych, którzy myślą, że petycją swą coś wielkiego wskórają, zapewnia ich, że petycje takie bardzo małe mają znaczenie w izbie deputowanych; przychodzą one w takiej liczbie i w takich rozmiarach, że komisje nie mogą im poddać. Wreszcie wątpi p. dr. Dziembowski, czy reprezentacja miasta jest uprawniona do zajmowania się takimi sprawami, nie odnoszącymi się specjalnie do gminy, które nie są „sprawami gminnymi“ w ścisłym znaczeniu tego słowa. Jeżeli tak reprezentacja miasta i magistrat zajmować się będą wszelkimi sprawami, jakie się toczą w ciałach prawodawczych, i ciągle będzie się chciała zajmować wysyłaniem petycji, to zmieni się z czasem na jakieś ciało polityczne a nastąpi zupełne zaniedbanie spraw miejskich.

Przemówienie p. dr. Dziembowskiego naturalnie pozostało bez skutku wobec silnego przekonania przeciwników szkół wyznaniowych. Dobrze, że i taki głos się odezwał, aby wykazać, że uchwały w sprawie petycji nie zgadzają się z przekonaniem Polaków, stanowiących przeciw

większą, chociaż uboższą, połowę mieszkańców Poznania.

Z całego przebiegu obrad widzimy, jako korzystną jest rzeczą, abyśmy w Radzie miejskiej każdego miasta kraju naszego mieli jak najwięcej głosów; do powiększenia liczby Radnych dopomóż nam mogą tylko wybory — a zatem na zawsze rozbrat wziąć winniśmy z dotychczasową obojętnością, raczej mówmy niechęcią brania udziału w wyborach. Niechaj to będzie dla wszystkich naszych wyborców nauką i zarazem zachętą do większej pilności i skrętności na przyszłość.

Germanizacja za pomocą książek do nabożeństwa i śpiewników niemieckich.

Do „Koeln Ztg.“ piszą ze Śląska, że celem większego rozkrzewienia języka niemieckiego w szkołach bezwyznaniowych przeznaczyła rejencja wrocławska osobny fundusz na zakupno nagród dla uczniów i uczennic, składających się z niemieckich książek do nabożeństwa i niemieckich śpiewników. W powiecie namysłowskim i sycowskim, gdzie dzieciom opuszczającym szkołę dano niemieckie modlitewniki i śpiewniki, urządzenie to okazało się wysmienitem. Byłoby o to pożądanem również i we wszystkich innych stronach Górnego Śląska. Tyle była gadzinówka i znana nieprzyjaciółka żywiołu naszego. Co do nas, wątpimy aby ten nowy wynalazek germanizacyjny miał okazać się tak wysmienitem. Andachtsbuchy pójdą prędko w ką, gdyż rodzice wytłomaczają dzieciom, że tylko modlitwy w języku ojczystym idą do Boga. Śpiewniki zaś niemieckie wiadoma nie mają wielkiego powodzenia pomiędzy oziatwą naszą jako dla nich zupełnie nie zrozumiałe.

Jak dotąd chwalić będziemy Boga w naszym ojczystym języku, jak dotąd śpiewać będziemy pieśni nasze religijne i narodowe.

Nowi czytelnicy.

„Kurier Warszawski“ pisze co następuje: „Księgarze i wydawcy uskarżają się wielce na trudny zbyt nakładów, na mały ruch czytelnicy, wogóle na zastój w handlu drukowanym słowem, na który nawet czas gwiazdkowy większego wpływu nie wywiera.

Nikt nic nie kupuje, powiadając: wydawnictwa zalegają składy, bibuła butwieje na półkach i większość ruchu ogranicza się jedynie do

zbytu książek do nabożeństwa i elementarzy.

W ospałości tej ogólnej, dodają oni, jedna chyba jest tylko pociecha: nabywcami ostatniej kategorii wydawnictw, tj. elementarzy, są przeważnie sami właściciele.

Każda z księgarni sprzedaje przeciętnie w ciągu tygodnia elementarzy sztuk kilkadziesiąt, sprzedają zaś ta skutecznie się wyłącznie w dni targowe.

We wtorki i piątki, kiedy dowóz produktów spożywczych sprowadza chłopków okolicznych do miasta, księgarnie, położone bliżej placów targowych, otwierają nawet wcześniej swoje podwoje i trudu tego nie żałują.

Wiadomości polityczne.

Berlin. Parlament niemiecki przyjął wczoraj traktat niemiecko-handlowy z Turcją w pierwszym i drugim czytaniu, następnie obradował nad ustawą dotyczącą nowego opodatkowania cukru.

Obrady konferencji szkolnej ukończą się, jak minister Gossler wczoraj zapowiedział, najpóźniej 18 bm.

Zdaje się, że minister oświecenia pan Gossler niezadługo ustąpi. — Grudziązki „Gellsige“ pisze, iż pan Gossler ma być mianowany naczelnym prezesem Prus Zachodnich. — Kto będzie jego następcą, dotychczas niewiadomo.

Przeciw metodzie szczepieniu suchot dr. Kocha występują obecnie austriacy i francuzcy lekarze. Znakomity lekarz w Wiedniu dr. Billoth zaprzestał szczepić limfę suchotnikom ponieważ groziła im śmierć na paraliż płuc. Również w kilku paryskich szpitalach zaprzestano robić dalszych prób na chorych, gdyż okazały się bezskuteczne. Podobnie i w poznańskich szpitalach skutek nieodpowiedzialności oczekiwaniom.

Pod Preszburgiem na Węgrzech wyleciała pewna fabryka chemiczna w powietrze; trzy robotnice są zmiażdżone zupełnie.

Z Petersburga donoszą, iż niebawem wydanym będzie ukaz zabraniający cudzoziemcom dalszego kolonizowania Rosji. Ukaz ten wymierzony jest przeciw Niemcom; skoro zaś wejdzie w życie, koloniści albo będą musieli przyjąć poddaństwo rosyjskie lub też natychmiast wynosić się z Rosji.

Rocznice zdobycia twierdzy Ple-

14

Powstanie w La Chiesa.

(Z czasów wojen napoleońskich we Włoszech).

(Ciąg dalszy.)

— Zginiemy oboje i razem, czy o to rozpaczasz?

Dziewica przecież łamała ręce i łkała rozpacznie, miłość ją uczyniła samolubną, cierpienie i lzy Włoszki silniej jeszcze utwierdziły mnie w postanowieniu, pobudziły do litości; rzekłem jej: cwi.

— Nie przeczę temu, iż ocalając cię narażam na niebezpieczeństwo siebie równie jak i komendanta odwachu, od dziecka przyjaciela mego; lecz my mamy nadzieję. Brat mój generał, towarzysze, wreszcie pamięć dawnych zasług ocalić nas mogą; gdy przeciwnie jeżeli tu pozostaniesz, nie przyjmiesz mojej ofiary, zguba twoja nieuchronna, zgubisz Ottawię i siebie.

— Słuchaj go, słuchaj! — błagała ze łzami dziewczica.

— Jesteś nierozważny, jesteś zbyt szlachetny młodzieńcze! Zbrodnią byłoby korzystać z nieodwołalności twojego — mówił Wenecjanin.

Lecz w końcu skłoniony dowodami moimi, łzami kochanki, a może i przywiązaniem do życia wrodzonym każdemu z ludzi, przystał na mój projekt.

— A więc za kilka minut przyniosę ci ubiór żołnierski, pod jego zasłoną przejdiesz obóz cały, dam ci nadto konia równie jak i Ottawii; dojeżdżasz do pierwszej stacji pocztowej jesteś bezpieczny, Tyrol niedaleko.

— Ależ pieniądze! nie mam ni ciekina.

— Podzielię się z tobą szczupłym moim zapasem.

Padł w moje objęcia, Ottawia silnie uściśnęła me dłonie... W mały kwadrans byłem z

powrotem, miałem służącego równego wzrostu z więźniem. By nie wzbudzić podejrzeń warty pozostawiłem go na miejscu jeńca, tego wyprowadziłem własnym płaszczem okrywając. Ottawia wyszła za nami. Gdyśmy opuszczali odwach, szepnął mi porucznik: — hasło dzisiejsze Arede pamiętaj i bądź zdrow.

— Jutrzejszego rana zobaczymy się — odparłem.

— Tak! zobaczymy się w więzach lub przed sądem wojennym.

Zadrzałem na te wyrazy, lecz nie chciałem ani już mogłem dać na nie baczenia. Poprzez dno rozkazałem służącemu wyprowadzić dwa konie na trakt pocztowy od miasteczka ku Trewii wiodący, tam więc poprowadziłem oswobodzonych Włochów.

Przechodząc miasto i obóz w okół niego rozłożony, kilkakrotnie od patrolów, pojedynczo idących oficerów i żołnierzy byłem zaczepiany, wszyscy przecież ujrzawszy mój mundur i odebrawszy hasło, spokojnie zostawiali przejście. — Już więc cieszyłem się nadzieją prędkiego i niezakłóconego oswobodzenia nieszczęśliwych, gdy oto może o trzysta kroków, od ostatniego łańcucha straży, zaszedł mi drogę jakiś oficer francuzki.

Nigdy z pamięci mojej jego obraz nie wyjdzie; liczył najwięcej lat trzydzieści, średniego był wzrostu, blade, szerokiego czoła, nosa orlego, oko jego czarne, bystre, przenikliwe, zdawało się docierać spojrzeniami do głębi mej duszy. Ubiór szczególny, trójgraniasty kapelusz złotem galonem obszyty, mundur bez żadnych ozdób i oznak, palone długie kirasyerskie buty, i płaszcz granatowy gruby, jakie cała nosiła armia.

— Gdzież to koledzy o tak późnej nocy?

— zapytał głosem spokojnym lecz mocnym.

— W interesie służbowym kolego! — odparłem pośpiesznie — chcąc się czempredzej od natręta uwolnić.

— A w którą stronę, jeśli się wolno zapytać.

— Jakie masz prawo badać o to? — odparłem nieco rozniewany.

— Jestem oficerem głównego sztabu a nadto dzisiaj na służbie, przebacysz więc ciekawość.

Ta odpowiedź przeraziła mnie nieco, wyrzekłem przecież spokojnie:

— Śpieszę z rozkazem generała do trewjskich rogatki.

— Rzecz szczególna kolego! na tym punkcie żadna z czat waszych żołnierzy nie stoi; lecz może się mylę, zresztą znana mi jest wierność i dobre chęci Polaków dla Rzeczypospolitej abym was miał kontrolować. Ten pan — dodał zwracając się ku Włochowi — także oficerem?

— Ależ my do rozmowy wcale czasu nie mamy, rozkaz mój pilny, zwłoki nie cierpi — rzekłem pośpiesznie, chcąc się od niebezpiecznego badacza uwolnić i odwrócić jego uwagę od Don Antonia.

— Możemy więc rozmawiać idąc — odrzekł spokojnie oficer — kapitan straży trewjskiej mój dobry przyjaciel, mam nawet mały interes do niego.

Zadrzałem na te wyrazy Francuza, bo jeśli do rogatki, jak mówił, towarzyszyć nam będzie, czyż nie odkryje łatwo, że rozkaz generała, którym się zasłaniałem, był tylko fortelem, pokrywka jakiegos szkodliwego może dla armii zamiaru. Czyż na to nie zwróci baczości kapitana? a wtedy jak się przed aresztowaniem i pewną zgubą ochronić! Przeklinałem więc w duszy nie-wczesne spotkanie, przeklinałem nawet, że Don Antonio albo Ottawia nie mogą użyć zwykłego środka Włochów — sztyletu — dla pozbycia się natręta. Ach! śmierć jego, czułem w tej chwili, rozkoszą byłaby dla mnie.

(Ciąg dalszy nastąpi).

wy przez Moskali w r. 1877 obchodzono w srode w Bukareszcie bardzo uroczyste. W katedrze odprawiono nabozenstwo, na które przybyl krol wraz z nastepca tronu i wyzszyimi oficerami armii. Po nabozenstwie odbyl sie przeglad armii; wieczorem zas wydal krol uczte w zamku dla oficerow rumunskich, w czasie ktorej wzniosl toast na pomyslnosc armii.

Krol belgijski Leopold obchodzil 10 go bm. jubileusz 25letni panowania. Niemcy i Austrya wyslaly na te uroczystosc deputacje wojskowe, ktore krolowi zlozily zyczenie.

Francya. Jeneral Miribel wypracowal nowy regulamin dla sztabu jeneralnego; wedlug tego regulaminu oficerowie sztabu jeneralnego maja byc uwazani tylko jako porucznicy komendy bez prawa mieszanja sie do kierowania akcyą. Wszeika odpowiedzialnosc spada wytlacznie na jeneralow komenderujacych.

Francuzka izba deputowanych odroczyła sie do 18 grudnia.

W Toulonie przyaresztowano onegdaj wojskowego włoskiego podejrzanego o spiegiostwo.

Wojska hiszpańskie odniosly zwyciestwo nad powstańcami na jednej z wysp karolińskich, Ponapo.

Stany Zjednoczone północnej Ameryki ustawami, niedawno ogłoszonymi przez kongres, znacznie utrudniły napływ przybyszów z Europy. Według tychże ustaw podlega karze pieniężnej 1000 dolarów lub sześciu miesięcy więzienia każdy, kto napływ wychodźców popiera lub też z cudzoziemcami zawrze kontrakt, mający na celu sproszadanie ich do Stanów Zjednoczonych. Cudzoziemcom zabronionem jest wynajmowanie swej pracy na mocy kontraktów zawieranych przed osiedleniem na ziemi amerykańskiej. Każdy kapitan okrętu, który z wiedzą tego rodzaju emigrantów przewozi, płaci za każdego robotnika 500 dolarów kary a nadto własnym kosztem obowiązany jest odstawić go do portu, z którego ich zabrał. Robotników tego rodzaju nie wolno wysadzać na ląd amerykański. Podlega również karze namawianie zagranicznych robotników do emigracji za pomocą odezw publicznych. Na mocy za granicą zawartych kontraktów dopuszczeni być mogą tacy tylko robotnicy, którzy znajdują się dotąd w Stanach Zjednoczonych. Każdy, kto w portach Stanów Zjednoczonych wyląduje jako emigrant, obowiązany jest złożyć przysięgę, że do tych przepisów ściśle się będzie stosował.

RUCH W TOWARZYSTWACH.

* „Jutrzenka.“ Towarzystwo wstrzeźmiwości odbędzie posiedzenie dnia 14 bm. w niedzielę o godzinie 5 i pół po południu przy ulicy Berlińskiej nr. 17, na I piętrze. — Porządek obrad: 1) Treściwe pouczenie o nowej ustawie, wchodzącej w życie dnia 1 stycznia 1891 r., która dotyczy zabezpieczenia na starość i na przypadek niezdolności do pracy. 2) Panna Władysława Piechowiak wygłosi wiersz: „Grób tułacza.“ a Jan Raszczyński o Sobieskim. 3) Jak się pijanica Bartek dostał za życia do sieni piekielnej. 4) Wykład o składnikach alkoholu bardzo przystępnie opracowany. — Uprasza się o liczne i wcześnie przybycie. Na ostatniem zebraniu było 142 członków i gości obecnych. Zarząd.

* Walne zebranie Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu, odbędzie się w poniedziałek dnia 15-go grudnia r. b. na sali p. B. Knolla. Na porządku obrad będzie wykład na temat: „Co czynić wypada wobec licznego zakładania Towarzystw.“ O liczny udział uprasza szanownych członków

Zarząd.

* Dziś w sobotę o godzinie 8 i pół wieczorem odbędzie się w lokalu Towarzystwa Młodzieży Kupieckiej (ulica Wodna nr. 15, I p) wykład p. Włodz. Adamskiego o zastosowaniu ustawy o zabezpieczeniu robotników na starość i o ile ona dotyczy stanu kupieckiego. Jak najliczniejszy udział członków pożądany, goście mają wstęp wolny.

* Zebranie Stowarzyszenia krawców i krawcowych odbędzie się w niedzielę, dnia 14 grudnia rb. o godzinie 5 po południu w lokalu p. Topolińskiego, plac Piotra 4, na które szanownych członków jako też wszystkich chęć mających się na członków zapisać najuprzejmiej zaprasza Zarząd.

* We Wrześni. W niedzielę dnia 14-go b. m. o godzinie 2 po południu odbędzie się w ujeżdżalni p. hrabiego Ponzińskiego „Wiec.“ na którym wyjaśnione będą odnośne przepisy zabezpieczenia na starość i kalectwa, zawarte w ustawie z dnia 22 czerwca 1889, która z dniem 1 stycznia 1891 nabiera prawomocności.

* Walne zebranie Towarzystwa rolniczego pow. mogilnickiego odbędzie się na sali p. Kiszeńskiego w Trzemesznie, dnia 18 grudnia o godzinie 11-tej. W tym samym dniu i w tem samym miejscu o godzinie 2 odbędzie się walne zgromadzenie Towarzystwa Naukowej Pnmozy imienia Marcinkowskiego. O liczny udział proszą odnośne Komitety.

* W Krotoszynie jutro w niedzielę o 7 godzinie wieczorem obędzie się posiedzenie „Jutrzenki“ w mieszkaniu p. Kocha, przy ulicy K. Żmifskiej. — Porządek obrad: Odczyt o balonie i podróży powietrznej. Ciąg dalszy o „Pysze“ wyciąg z siedmiu grzechów głównych. Opowiadanie o pijaku, który powędrował na księżyc, z kąd wpadł w kałużę, i pogadanka o socyalistach i pijakach, co to się po przyjacielsku popija, pobija i sine znaki na twarzach sprawiają. — Goście mile widziani. Zarząd.

* Towarzystwo polskie św. Rocha w Düsseldorfie dnia 30 listopada rb. wieczorem o godzinie 7 obchodziło wśród rozmaitych mów, odczytów, deklamacyi, śpiewów, sześćdziesiąt rocznicę powstania listopadowego, a zarazem rocznicę śmierci naszego wieszcza Adama Mickiewicza. Goście byli licznie zebrani. — Uchwalono mszę św. za poległych braci, którą odprawił jeden z tutejszych księży, dnia 8 b. m. o godzinie 9 rano. Jesteśmy zdania, iż nasi bracia powinni takie dni przechowywać w pamięci. — Lokal Towarzystwa: Kloster-Str. 36.

Stanisław Kolenda,
przewodniczący.

Józef Bochiński,
sekretarz.

Wiadomości z bliska i z daleka.

POZNAŃ, dnia 18 grudnia.

* Teatr polski. Dziś w sobotę na benefis p. Kaź. Królikowskiego tragedia Szekspira: „Hamlet.“

W niedzielę komedia M. Bałuckiego: „Kuzynek“ oraz 1 i 3 akt opery Moniuszki: „Halka.“

* Na czytelnie ludowe. Ogłosiliśmy wczoraj list z Wielkich Naczysławic i wykaz 39 członków nowoprzystępujących do Towarzystwa czytelni. Zaledwo to zdążyliśmy ogłosić, doszła nas wiadomość, że pozyskany już czterdziesty członek, p. Jan Mleczko z wpłatą 1 mk. — Niech żyją bracia Naczysławianie i dzielny ich kolektor czytelni ludowej.

* Na członków czytelni ludowej z Blumenthalu wpisali się i wpłacili: K. Hadrian 1,50 mk., P. Porczyński, F. Lamperski, M. Hadrian, W. Zaremba, M. Giepsz, F. Kwintkiewicz, J. Chmielowski, T. Woszczyński, I. Banasiewicz, A. Męciłowska, P. Oleś, M. Maciejewski, A. Jaroś, K. Nych, L. Kokot, T. Barczyński, W. Dutkiewicz, F. Sikora, T. Adamczak, J. Kaszyński, W. Schudy, J. Wojtaszek, L. Michalski, A. Kempa, S. Bodnicki, M. Dera, A. Białobłocki, P. Szymańska, B. Januszkiewicz, B. Zembold, P. Stybaniawicz, K. Januszkiewicz, M. Szwacka, M. Okolińska, J. Szwacki, A. Zaradna, A. Sztekel, A. Stryjak, J. Pastuszek, M. Waldowska, P. Swędrowski, F. Wiczorek, S. Tramińska, S. Zimorska, S. Zaremba, J. Wiśniewska, M. Chrzan, J. Prokop, K. Kokot, L. Szwałkiewicz, J. Dudziak, po 50 fen. — Razem 27 mk.

* Na biedne dzieci szkolne: Jan 80 fen.

* Prezes policji poznańskiej zarządził, że dotąd po godzinie 10 wieczorem podróżni udający się z dworca dorożkami do miasta, nie mają potrzeby poprzednio brać marek na jazdę od policyanta pełniącego służbę i płacić naprzód 20 fen, tylko zaraz mogą zamówić sobte dorożkę dopłacając podług taryfy za jazdę nocną po 30 lub 50 fen.

* Wniosków o wizowanie paszportów na podróż do Królestwa Polskiego i do Rosyi nie należy wysłać do rosyjskiego jeneralnego konsulatu w Berlinie, tylko do takiego samego konsulatu w Gdańsku.

* Dyrekcyja poczty nadesłała nam następujące ogłoszenie: Napływ interesów w biurze pocztowym pakunkowem przy ulicy Fryderykowskiej jest szczególnie wieczorami bardzo wielki; z tego powodu dyrekcyja poczty wzywa właścicieli większych składów kupieckich oraz właścicieli fabryk, ażeby zwłaszcza przed świętami Bożego Narodzenia wszelkie paczki i przesyłki oddawali na pocztę o ile możliwości za dnia. Jest to w interesie własnym publiczności, aby przez rozkład owych przesyłek na cały dzień czynności poczty były ułatwione i przesyłki te regularniej dochodzić mogły rąk interesentów. — Biuro dla gazet z tą zdwojoną pracą gwiadzkową nie ma styczności i ekspedycya gazet odbywać się będzie nadal w tym samym czasie.

* Od wyższego nauczyciela gimnastyki w szkołach miejskich otrzymaliśmy sprostowanie wiadomości, jaką podaliśmy z tutejszych gazet niemieckich. Nieprawdą jest, aby chłopiec sierota przy ćwiczeniach gimnastycznych tak się miał potłuc, iż skutkiem tego umarł.

* Ażeby szyby w oknach wystawowych kupie-

ckich nie powłoczyły się zmarzniętą parą, tamującą widok na wystawione towary, bierze się 55 gramów gliceryny do jednego litra 63 procentowej okowity i tą mieszaniną wyciera się szyby, a pozostaną przezroczystymi.

* Sto marek nagrody wyznaczyła naddyrkcyja poczty za wykrycie złodzieja, który w Trzemesznie skradł worek pocztowy z przesłankami pieniężnymi.

* Policjantów w Poznaniu zaopatrzone w rewolwery.

* W Rogoźnie naliczono dnia 1 grudnia 5061 głów. Liczba ta powiększyła się przez 5 lat o 80 osób.

* We Wągrowcu naliczono 4925 głów; 2866 mężczyzn, 2559 niewiast; 3302 katolików, 665 ewangelików, 557 żydów i jednego dysydenta. Podług narodowości ma być 3115 Polaków, 1796 Niemców i 14 obcych, ale te liczby ostatnie nie są wiarogodne, jeżeli się zważy, w jaki sposób wszędzie Polacy bywają przerabianymi na Niemców.

* W Żninie w nocy dnia 9 bm. spalił się parowóz młyn kupca J. Cohna. Szkoda jest wielka; spalił się bowiem znaczne zapasy zboża i maki. — Pod Żninem przejechała lokomotywa pastucha z probostwa Łopieńskiego, który na miejscu śmierci poniósł.

* Na Śląsku w następujących miastach podano wynik z liczenia ludności: W Głogowie 20035, w Zielonej Górze 16318 w Bolesławicach 12849, w Zeganiu 12436, w Zgorzelicach 61618.

* Kołodziej (stelmach), biegły w swym zawodzie znajduje dobre utrzymanie w Mrowinie pod Rokietnicą w parafii Cerekwiekiej. Gospodarzy jest wielu w okolicy.

* Z tucholskich borów dochodzą skargi na ogromnie małą liczbę zwierzyny a wielką liczbę kłusowników, którzy jeśli nie strzelbą to siłami dużo zwierzyny łowią. W Suchebrzeźnicy na polowaniu w 16 naganiaczy i 8 strzelców ubito przez cały tydzień tylko 4 zające.

* W Czempiniu udziela p. Kaźmirz Wniewski dzieciom z miasta i z okolicy nauki języka polskiego bezpłatnie. Udziela także nauki gry na skrzypcach i na fortepianie.

* We Wrocławiu na dworcu schwytano i uwięziono Kantora, osławionego handlarza dziewczętami. Pochodzi on z Warszawy, a przejeżdżał do Hamburga. Obalamucone świetną przyszłością dziewczętą posłał on do Ameryki południowej, do Buenos Ayres, gdzie je zabierano gwałtem do domów rozpusty.

* W Elblągu i okolicy postanowiono założyć chmielniki, z powodu, że ziemia tam jest odpowiednią i sprzyjającą uprawie chmielu. Wielu rolników jednakowoż odstraszyło się gdy rozejrzeli się w rachunkach, ile nakładu potrzeba na chmielniki. — W okolicy Gdańska także chciiano zająć się hodowlą chmielu, ale piwowar p. B. w okolicy założywszy chmielnik przekonał się, że powietrze tamtejsze uprawie chmielu nie sprzyja. Kilka lat uprawiał chmiel ale z każdorazową stratą, dla tego też w ostatnim roku zupełnie hodowli tej zaniechał.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

Sprawozdanie giełdowe. — Poznań 12 grudnia.

40/0 listy zastawne poznańskie	101,10 mk.
3 1/2 0/0 listy zastawne poznańskie	96,50 "
40/0 listy rentowe poznańskie	102,00 "
Zach.-pruskie 3 1/2 0/0 listy zast. rycerskie	95,90 "
Zach.-pruskie 3 1/2 0/0 listy zastawne nowe	95,90 "
Pruskie 40/0 listy rentowe	102,00 "
Poznańskie akcyjne stow. sprytowe	00,00 "
Poznański bank prowincjonalny	115,00 "
40/0 pożyczka niemiecka	105,00 "
3 1/2 0/0 pożyczka niemiecka	97,80 "
30/0 pożyczka niemiecka	86,30 "
40/0 pożyczka pruska ukonsolidowana	104,90 "
3 1/2 0/0 pożyczka pruska ukonsolidowana	97,90 "
30/0 pożyczka pruska ukonsolidowana	86,50 "
3 1/2 0/0 obligi długu państwa pruskiego	99,75 "
Austryacka renta złota	95,70 "
Austryacka renta srebrna	78,60 "
Austryacka renta papier. [4 1/2 0/0]	78,40 "
Austryacka renta papier. [5 0/0]	89,70 "
Polskie 50/0 listy zastawne	70,75 "
Polskie 40/0 listy likwidacyjne	00,00 "
Renta włoska	92,25 "
Renta węgierska złota	91,30 "
Banknoty rosyjskie za 100 rs.	235,10 "
Banknoty austriackie za 100 zlr.	176,70 "
Banknoty francuskie za 100 fr.	80,50 "

(Za wszelkie ogłoszenia, oraz za reklamy podaj poniżej, Redakcyja nie bierze żadnej odpowie-
dzialności)

Dla abonentów miejscowych dołączaj się do dzisiejszego numeru dodatek nadzwyczajny
handlu maki, osucia i krupów
p. C. Skrzyszewskiej
w Poznaniu, Stary Rynek nr. 14.

Piekarnia i fabryka pierników**K. Górskiego w Kostrzynie**

poleca na nadchodzące Święta w wielkim wyborze najdelikatniejsze gatunki **pierników wszelkiego rodzaju**, również najprzedniejsze wypróbowane gatunki **maki pszennej cesarskiej nr. 000** i nr. 00 oraz dobre **młódzie**. (2957)

NB. Zamówienia na **placki i strucle** przyjmuje się i ręczy się za skora i rzetelną usługę.

W. Tylewicz w Krotoszynie,

ul. Nowego Rynku, blisko Starego Rynku, poleca

na gwiazdkę w wielkim wyborze:

Portmonetki, etuis do cygar i papierosów, **torebki** podróżne i ręczne, **pugilaresy**, paski damskie, **szelki gumowe** i haftowane, **torby szkolne**, **fartuszeki** skórzane, **krawaty**, **laski spacerowe**, **kuferki**, **koniki** do bujania od 3,50 mk. Rozmaitego rodzaju **obuwie** z drewnianą podeszwą po bardzo niskich cenach. (2970)

Wielka wyprzedaż gwiazdkowa

odłożonych towarów wełnianych, jak:

Kamizelki dla dzieci i dam po 50 fen.**Wielkie na chustki głowę i do okrycia** po 50 fen., 75 fen. i 100 fen.**Rękawiczki trykotowe dla dzieci** para za 20 fen.**Heklowane rękawiczki dla dam** „ 40 fen.**Skarpetki z najlepszej wełny** para za 30 i 50 fen.**Szaliki na głowę** po 40 fen.**Bawełniane i wełn, chustki na szyję** od 40—75 fen.**Kaftaneczki dla dzieci z najlepszej wełny**

„zefir“ od 50 fen. począwszy.

Ubrańka dla dzieci z najlepszej wełny

„zefir“ od 1,25 fen. „

Szaliki dla chłopców z najlepszej wełny

„zefir“ od 15 fen. „

Ubrańka trykotowe od 1,50 fen. „**Trykotowe bluzki damskie w paski, cię-**

żki towar zimowy po 3,00 mk.

Barchanowe bluzki damskie „ 1,50 mk.**Trykotowe staniki damskie z czystej****wełny** po 1,50 mk.dto. dto. **elegancko ubrane** „ 2,00 mk.

Artykuły wymienione sprzedaje się, aby skład wyprzedaż, poniżej kosztów fabrykacji. (2963)

Wilh. Fürst Nastep. St. Rynek 74.**Nie bywało jeszcze, i pewnie nigdzie nie będzie!**

Z powodu oszczędności na komornem oraz z powodu zakupów wprost z fabryk, sprzedaje wszelkie towary, za których dobroć się ręczy, oraz za to, iż zrobione są z materiałów, z jakich się podaje, **bajecznie tanio**, taniej jak gdziekolwiek. (2966)

Wełniane **rękawiczki** z palcami, para 25 fen. **Rękawiczki** kortowe z palcami para 20 fen. Wełniane **kapuzy**, garniowane, 1 mk., niegarniowane 50 fen. Wełniane **szaliki** 20 fen. **Wełne** w dobrym gatunku (delikatna nie szorstka) 20 pasm 20 fen. **Koszule** normalne syst. prof. dr. Jaegera z podwójnym przodkiem 1 mk. 25 fen. **Trykotowe koszule** 75 fen. **Gacie** trykotowe 75 fen. **Rękawiczki**, imitacja skóry jelonkowej dla panów 75 fen. **Chustki do nosa** dla dzieci 5 fen. **Wielkie chustki do nosa** perkalowe z kolorowym szlaczkiem 6 sztuk 75 fen. **Chustki do nosa batystowe i płóciennne** w największym wyborze. **Jedwabne chustki na szyję** począwszy od 50 fen. **Ponczochy**, **skarpetki** igliczkowe para 30 fen. **Firanki** z angielskiego tulu obszyte sznurkiem, łokieć 25 fen. **Derki** z angielskiego tiulu, garniowane, 1 wielka derka i 3 małe 80 fen. **Guziki**, **ścielki** oraz wszelkie towary wełniane i krótkie **bajecznie tanio**. Wielka wystawa gwiazdkowa, na wszelkich artykułach wyznaczono najniższe ceny. Aby zapobiedz wszelkim nieporozumieniom, ceny są stałe, usługa jak najrzetelniejsza! Zamówienia z prowincji tylko począwszy od mk. 3 za pobraniem pocztowym.

Tylko I piętro. **S. Hepner**, tylko I piętro, rozsprzedają masami, **wchód z ulicy Wronieckiej.**

Plaszcze modne, wiatowanei wszelkie inne, **zakiety**, **wizytki**, **placze dla dzieci**, po bajecznie tanich cenach.**Wielki skład gotowych sukien**od 6 marek począwszy aż do najeleganciejszych gatunków, przedewszystkiem **czarnych**.**Elegancka garderoba dla dzieci**, wielki wybór poleca**Herrmann Neumark**, Stary Rynek 46. (2961)**Na nadchodzącą gwiazdkę**nastęcza się każdemu sposobność nabywania **wybornego towaru po nader niższej cenie**, jako to: złotych, srebrnych i nikl. zegarków, zegarów ściennych, regulatorów, budzików, łańcuszków srebrnych i z franc. imitacji, w przeslicznych fasonach. Z wyrobów złotniczych: bransoletek, broszek, kolczyków, naszyjników, krzyżyków, śpił- lek do krawat, pierścieni; albumów grających, okularów, binokli i wszelkiej galanterii połączonej z **wystawą zabawek**.

Reparacje w ten zawód wchodzące wykonuje się śpiesznie i tanio.

M. MITTEK, zegarmistrz i optyk w Kórniku.**Ekstrakt kompozycyjny****Karola Simona z Leszna**

usuwa gruntownie reumatyzm wszelkiego rodzaju, łamanie w kościach, ból w biodrach i krzyżu, migrenę, stężłość członków, kłucie w boku, kurecz w łydkach, ból głowy, zębów, postrzał i t. p.

Jednorazowe natarcie sprawia ulgę, a dalsze nacierania usuwają całkowicie te dolegliwości.

Powyższy ekstrakt prawie w każdej aptece nab. można.

Cena za butelkę 1 markę.

Przeostroga: Butelka, która nie jest na dnie zaopatrzona

tym znakiem (S) ochronnym

potwierdzonym sądownie i nie zapieczętowana, jest podrabiona, na co uprasza się zwracać przy zakupie.

Serp. Fol. Rosmar. Fruct. Junip.

Świadectwo.

Od kolegi mego p. Güleha otrzymałem próbkę sprowadzonego od p. Karola Simona Ekstraktu kompozycyjnego przeciw reumatyzmowi, która mnie jako i memu koleźce już po jednorazowym natarciu ułowiła od wielkiego bólu.

Wynalazcy tego sławnego środka p. Simonowi w Lesznie prosimy złożyć należne podziękowanie.

Bydgoszcz, 6. 12. 1890. **Th. Hoffmann**, urzędnik kolejowy.

W lesie: **Gultowy p. Gie-** **czem** jest jeszcze codziennie na sprzedaż: (2850)

suche twarde drzewo opałowe, oraz brzożowe drzewo porządkowe, 3" brzożowe blochy, szprychy półdrzewne, u tamtejszego leśniczego Schmidta.

Największy skład pszennej maki

na placki i ciasta.

Prawdziwą Wiedeńską makę,

Pszeną Cesarską makę.

Pszeną makę nr. 000.

Pszeną makę nr. 00.

pod gwarancją znanej dobroci, po cenach przystępnych, również suszone sliwki, gruszki, grzybki, makarony itd. Codziennie świeże szczecińskie młódzie poleca

Jan Kromczyński,

Poznań, ulica Wodna nr. 19.

Skład wszelkiej maki osucia i krupów

po tanich cenach poleca (2978)

S. Bytoński,

Poznań, ul. Wroniecka nr. 8.

W miejscowości 11,000 mieszkańców jest jedyna **cukiernia** zaraz za 600 tal. do sprzedania. Piśmienne of. do eksp. Wielkop. pod nr. 2977. Bliższ. wiad. udzieli L. Adamski, plac Sapieżyński, Poznań.

Baczność!

We wielkiej wsi kościelnej jest do sprzedania **dom murywany z piekarnia**, znacznym ogrodem i stodołą za 1800 tal., bez ogrodu za 1000 tal. Na hipotece pozostać może 400 tal. Gdzie? dowiedzieć się można w ekspedycji Wielkopolańca pod nr. 2956.

Obelge, wyrządzoną pani **Stanisławie Nowackiej** cofam niniejszem i proszę o przebaczenie, **Ignacy Matylla**.

Obelge,

rzuconą na **W. Orłowskiego** odwołuje **Bytoński**. (2978)

Krajki od sukna

dla osób cywilnych i wojskowych kupuje w każdej ilości. **S. Altmann**, ul. Szeroka 26.

Szanownym Interesentom naszym w miejsce poszczególne, iż posady

Pełnomocnika dóbr

dyrektora gospodarcz. w Mchach oraz

administratorów

dóbr Zawory i Górne Zodow na Ślązku zaraz i od 1-go lipca 1891 roku już **obsadzone.**

Drwęski i Langner Centralne biuro zleceń, Poznań, ul. Rycerska 38.

Agromom

żonaty z małą rodziną lub kawaler niż 40 lat z wyższym wykształceniem i przynajmniej 10-letnią praktyką z wzorowych gospodarstw **potrzebny** od lipca 91 r. na **znaczące stanowisko**. Oferty uprasza się przelać do biura ogłoszeń pp. **Drwęski i Langner** w Poznaniu.

Buchalter

ile możliwości z branżą żelaza obeznany **potrzebny** natychm. **Drwęski i Langner** w Poznaniu, ul. Rycerska 38.

Kowal,

obeznany z parówką **potrzebny** od 1. 1. 91. na znaczne dominiem niedaleko Poznania. **Drwęski i Langner**, Poznań, ulica Rycerska 38.

Ogrodnik

żonaty na 80 tal. i deputat **potrzebny** od 1. 1. na niemieckie dominiem w okolicy Jarocina.

Drwęski i Langner, Poznań, ul. Rycerska 38.

Urzędników

gospodarczych **kilkun** z pensją do 400 mrk. **potrzeb.** zaraz i od 1. 1. 91.

Drwęski i Langner, Poznań, ul. Rycerska 38.

Ucznia szukam do mej destylacji i handlu drogerijnego od 1 stycznia 1891

Oswald Lachmann (2931) w Poznaniu.

Cukiernia**A Pfitznera**

potrzebuje od 1 stycznia r.p. zdolnego (2949)

subjekta do handlu.**Osoba.**

30 lat wieku, z porządnej rodziny, znająca się na wszelkiem gospodarstwie kobiecym oraz na kuchni, szuka miejsca jako **zarządczyni domu** na wieś, lub do miasta, do samotnego pana, lub na probostwo. Zgłosz. przyjm. ekspedycja Wielkopolańska pod nr. 2972.

Potrzebni: **Rządca** żon., kasyer kaw., pisarz gospodarczy, 2 służących kaw., elew gospod., ekonom kaw., kucharz kaw., ogrodnik kaw. pokojówka, gospodyn, kowal żon. (2969)

M. W. Karwat,

Poznań, ul. Wilhelmowska 26.

Biegły kupiec, 29 lat wieku, posiadający dom i domosny interes, szuka

żony.

Panie obeznane z domowym gospodarstwem i posiadające 1500 tal. (które na życzenie będą zabezpieczone) zechcą się zgłosić z zaufaniem do ekspedycji Wielkopolańska pod nr. 2960.

Potrzebni od Now. Roku: **Kucharka** do dworu na 60 tal. **Pokojówka** do dworu na 32 tal. **Kucharz kaw** na 120 tal. **Gospodyn** na osobną wieś na 60 tal. **Woznica (forezpan)** kaw. do dworu na 40 tal. **Piastunka** do jednego dziecka na 50 tal. na wieś. **Piastunka** do jedn. dziecka do miasta na 40 tal. **Pokojówka** do Poznania na 40 tal. do polsk. państwa. Zgłoszenia spieszne ze świadectwami.

Jadwiga Szymańska, Poznań, Piekary nr. 17 parter. **Ekonom kawaler** **potrzebny** na 450 mk. (2974)

Nadgorzelany

z pensją 2000 mrk. **potrzebny** natychmiast do Galicji z kaucją 1000 mrk.

Drwęski i Langner w Poznaniu, ul. Rycerska 38.

Wny Leichert

Stanisław, **rządca gospodarczy** niech się natychmiast w własnym bardzo ważnym interesie zgłosi do nas.

Drwęski i Langner, Poznań, ulica Rycerska 38.

Kowal i maszynista, biegły w swym zawodzie w 27 roku życia, posiadający chlubne świadectwa, obecnie 4 lata w miejscu, szuka innej posady od 1. 4. 1891. Łaskawe oferty uprasza się adresować: **Postlagernd Konary** (pow. Rawicki) nr. 1002.

Jeszcze 1

potrzebny zaraz albo od 1 stycznia r.p. Miejsce stałe i wysoka pensja. **M. Kaniasty**, fryzjer i arbr. cyrulik, Poznań, ul. Wroclawska 15, (Hotel Saski).

Landau (powóz)

wrocławskiej fabryki w dobrym stanie jest tania do sprzedania. **J. Wachulski**, Poznań, W. Garbary nr. 57. (2962)

Kanarki harcenijskie

(samce) nagrodzone II-gą i III nagrodą, poleca **Karol Stelter** w Poznaniu, Św. Wojciech 26/27 w podwórzu na lewo III p.

Szafa wertiko, stół i krzesła orzechowe z powodu przeprowadki tania do sprzedania: **Zagórze nr. 2** w podw. I piętro. (2973)

Ogród zoologiczny.

W niedzielę, d. 14 grudnia 1890

koncert na instrumentach smyczkowych.

Początek o godzinie 4-tej.

Konie wyranżerowane nabywa

Ogród zoologiczny.

(Dodatek.)

G. Neidlinger

Dostawca nadworny Jej Król. Wysokości

Księżnej Pani Fryderykowej Karolowej Pruskiej
ma zaszczyt zwrócić uwagę na nowe wynalazki i ulepszenia

Singera oryginalnych machin do szycia,
odznaczonych znów w najnowszy m czasie w Kolonii

dyplomem honorowym i nagrodą miasta Kolonii.

Nowa machina V. S. nr. 2 i 3 jest pod względem budowy wzorem prostoty i łatwości użycia, pod względem zaś nadzwyczajnej produktywności najlepszą machiną dla użytku domowego i dla krawiectwa damskiego. Jako (2841)

najlepszy i najpożyteczniejszy podarek gwiazdkowy
jest to cenne narzędzie w każdym domu pożądanem.

W Poznaniu, ul. Wilhelmowska 27.

WIELKA

wyprzedaż gwiazdkowa
materii na ubrania,
bielizny damskiej, męskiej i dla dzieci,
stolowizny, materii na meble,
firanek i koblercy.

Materie na suknie $\frac{3}{4}$ m. szerokie
40 fen. łokieć.

Czarne każmiry $\frac{3}{4}$ szer. 50 fen. łokieć.
Sukna w najpięk. kolor. 60 fen. łokieć.
Sukna w deseń 75 fen. łokieć.

Duże chustki do okrycia bardzo
ciepłe i grube po 2,50 mk.
Kabaty pluszowe po 3,25 mk.
Grube i ciepłe spodniki po 2,00 mk.
Chustki na głowę po 75 fen.

Materie na pokrycia na futra po 1,50 m.

Koszule damskie z obsadą 1,00 mk.
Koszule damskie z haftem 1,50 mk.
Kaftaniki z pikow. barchanu 1,15 mk.
Majtki flanelowe 1,25 mk.
Wierzchnie koszule męskie z potrój-
nym płóciennym przodkiem 1,75 mk.
Koszule wełniane po 1,75 mk.
Spodnie trykotowe po 1,00 mk.

Derki do podróży po 6 mk. | Dery na konie po 2,25 mk.

Kobierce po 5,00 mk., firanki po 20 fen., chodniki po 20 fen.,
koldry po 1,50 mk., obrusy po 80 fen.,
płóciennie chustki do nosa tuzin po 2,00 marki.

Partya delikatnych bielefeldzkich chustek do nosa,
cena dawniejsza 7,50 mk., teraz tylko 5,00 mk. za tuzin,
oraz mnóstwo innych artykułów po bardzo tanich cenach także i do naj-
delikatniejszych gatunków poleca

interes rozsyłkowy BRACI ITZIG, ul. Kramarska 20.

Zamówienia z prowincyi tylko za pobraniem pocztowem. To co się nie
podoba, odbierze się z powrotem, a pieniądze się zwróci.

Wielka wyprzedaż gwiazdkowa!!

P. Dankowska.

Najtańszy magazyn towarów wełnianych i trykotowych.

Poznań, ulica Nowa (drugi skład od rogu Rynku),
sprzedaje póki zapasy starczą po nadzwyczaj tanich cenach

Trykotowe staniki po 3,00 mk., trykotowe sukienki po 2,00
mk., trykotowe ubrania dla chłopców po 3,50 mk., wełniane
koszule po 1,00 mk., koronkowe barby po 25 fen., woalki i koł-
nierzyki dla dzieci z kokardami po 25 fen., kołnierzyki, mankie-
ty, krawaty, rękawiczki, pończochy, skarpetki, chustki jedwabne
i wieczorkowe. Wielki wybór koronek do obszywania bielizny
i wszelkie inne artykuły bardzo tanio. (2908)

Usługa rzetelna, towary dobre a tanie!

NA GWIAZDKE

poleca w wielkim wyborze:

książki do nabożeństwa od najtańszych do najwykwintniejszych,
krzyże metalowe i z drzewa, medaliony z wypukłym szkłem,
kropielnice, medalioniki, obrazki piękne paryżskie, jako też wielki
wybór obrazów w gustownych ramach i bez takowych. (2908)

A. SZYMCAK w Gnieźnie, ul. Tumską.

W styczniu 1891 r. otwieram

kurs roczny
zakładu przemysłowego
dla kobiet,

w którego zakres wchodzić będą
robotki ręczne, bielizna,
haft, krawiecczyzna, mo-
dniarstwo, kwiaty.

Uczennice przyjmują na
stancję. (2881)

P. Kierska,

Gniezno, ulica Tumską nr. 6, I.

Za 2½ mk. rozsyła pudełko, zaw. 440—60
szt. najd. konfektów na chojnę
tylko pożyteczne smaczne nowości
w najbogatszym wykonaniu za
pobranie pocztowem i poleca
szczególniej kupcom Ryszard
Kunz w Dreźnie (Dresden A.
Am Queckbrunnen 4). 2 pu-
delko już za mrk. 5,75 franko.

Wielka

wystawa gwiazdkowa,

bogato zaopatrzona w rozmaite doborowe towary t. j.

marcepany królewskie, lubeckie,

owoce marcepanowe codziennie świeże i własn. wyrobu.

Piękne i tanie cukry na chojenkę.

Cukry, karmelki, czekoladę, bombonierki,

pierniki toruńskie G. Weesego

poleca niżej cen poznańskich cukierni:

S. J. PETRAS

2947)

w Szamotulach w Rynku.

Księgarnia N. Kamińskiego i Sp.
w POZNANIU (BAZAR) poleca:

- 1) **Mape W. X. Poznańskiego p. Handtkiego** najnowsza r. 1890 z wszystkimi nowymi kolejami, podziałem powiatów, drogami, szosami itd. Cena 1 markę.
- 2) **Rozmownik** polsko-niemiecki i niemiecko-polski oraz słow-
niczek, cena 1 mk. 50 fen.
- 3) **Nowy zbiór powinszowań** dla użytku młodzieży i doro-
słych, zbiór wierszy okolicznościowych, wiersze do albumów,
toasty itd. (najlepszy). Warszawa 1888, cena m. 1,20, opr. 1,40 mk.
- 4) **Kodeks swiatowy**, czyli znajomość życia we wszelkich
stosunkach z ludźmi, cena 2 marki.
- 5) **Słownik** polsko-niemiecki i niemiecko-polski przez Łuka-
szewskiego i Mosbacha, najnowsze wydanie opr. 5 mrk. 50 fen.
- 6) **Moje leczenie wodą** na podstawie przeszło 30 letniego do-
świadczenia przez X. Kneippa r. 1890 opr. cena 3 mk. 20 fen.
(rozszło się tak wydania niemieckiego jak polskiego dotych-
czas przeszło 200,000).

Przy przesyłce pieniędzy upraszamy o dołączenie na porto 10 fen.
na książki pod nr. 5 i 6 20 fen

Księgarnia powyższa dostarcza wszelkich książek przez kogokol-
wiek bądź wydanych i ogłaszanych i po tej samej cenie.

Polską restauracyą

(w pobliżu kościoła farnego)

połączoną

z dobremi noclegami i dobrą kuchnią
po bardzo przystępnych cenach poleca

S. TOMIŃSKI,

ulica Jezuitcka, wchód z ulicy Koziej.

!!! OBRAZY !!!

religijne i narodowe

oprawne i bez oprawy, książki do nabożeństwa,
krzyże, figury itd. itd. poleca (1643)

T. SZULC, Poznań, Wrocławska ul. 36.

Zakład litogr. handel i oprawa obrazów.

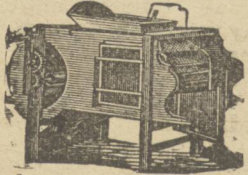
Dyplomy, ryciny, formularze kupieckie i gospodarcze,
karty wizytowe, etykiety itd. wykonuje się jak najstaranniej

Ceny tanie.

Ornaty, Kapy,
tuwalnie, baldachimy,
chorągwie,

jako też inne w zakres kościelny wchodzące artykuły po-
leca **bardzo tanio.** (2065)

J. SZPETKOWSKI, zakład kościelno-artystyczny,
Poznań, ulica Berlińska nr. 15.

Bracia Lesser

w Poznaniu,

ulica Rycerska,

polecają po cenach umiarkowanych w najnowszych konstrukcjach:

Młockarnie i maneże, Siekacze i płuczki,
Młynki i wialnie, (2460) Kociołki i parowniki do
Sieczkarnie i śrótowniki, ziemniaków i ćwikły,

oraz wiele innych machin i sprzętów.

55. skład futer! 55.

55. Jak najtańsze ceny! 55.

55. HEIMANN LESSLER. 55.

55. Stary Rynek 55.

Na nadchodzącą gwiazdkę

nadarza się z powodu naszej

wyprzedaży

najlepsza sposobność zakupna wszelkich artykułów, wchodzących w zakres naszego handlu, bardzo korzystnie i po umiarkowanych cenach. — Przedewszystkiem polecamy czarne i kolorowe materje na suknie, oraz kobierce i firanki, wełniane ubrania spodnie dla panów i dam po bardzo **zniżonych** cenach.

NOVA & HIRSCHBRUCH,
ulica Zamkowa nr. 5.

Prosimy uważać na firmę!

M. L. Weber,

fabryka bielizny i skład płótna
Poznań, ul. Wrocławska 3.

Wskutek szczególnie korzystnych zakupów oraz znacznego obrotu mego interesu przy wydatkach jak najskromniejszych, jestem w możności sprzedawania zapasów mego składu nader bogato zaopatrzonego jedynie w uznane za doborowe towary po **złudmiewająco niskich cenach.**

Koszule wierzchnie

z Cretonu angielskiego, z gorsami z czystego płótna, 4 razy podkładanemi po 1,50, 1,75, 2,00, 2,50 i 3 mk., z gorsami czysto płóciennymi, 4 razy podkładanemi i podwójnemi częściami bocznymi po 3,00, 3,50, 4 mk., uprane 25 fen. drożej. (2760)

Męskie koszule nocne

z Cretonu angielskiego po 1,00, 1,20, 1,50—1,75 mk.

Męskie koszule nocne

z najdelikatniejszego płótna po 1,50, 1,75, 2, 2,50—3,00 mk.

Koźnierzyki

czysto płóciennie 4 razy podwijane we wszelkich fasonach, tuzin po 3, 3,50, 4—5 mk.

Mankiety

czysto lniane, 4 razy podwijane, tuzin po 4,50, 5, 6, 7—8 mk.

Koszule damskie

z Cretonu angielskiego, gors ubierany bogato koronkami i wstawk. po 1, 1,25, 1,50 i 1,75.

z obojęzkiem, bogato ubierane po 1,50, 1,75, 2 i 2,50 mk.

płóciennie z obszytciem i bez po 1,50, 1,75, 2 i 2,50 mk.

płóciennie, ubierane haftami i koronkami (Knöthen-Arbeit) po 2,50, 3,00, 3,50 i 4,00 mk.

płóciennie z podwójnym obojęzkiem ręcznie haftowanym po 2,50, 3, 3,50, 4, 5—6 mk.

Kaftaniki damskie

z szyrtyngu, walis, piki i barchanu, bogato ubierane po 1, 1,25, 1,50—3,00 mk.

Pantalony damskie

bogato ubierane z szyrtyngu, walis, croisé i barchanu po 1, 1,25, 1,50, 1,75, 2,00—2,50 mk.

Kupno okolicznościowe!

Czysto płóciennie
chustki do nosa
tuzin począwszy od 2 mk.

Lniane białe
ręczniki
tuzin począwszy od 3 mk.

Lniane obrusy
począwszy od 1 mk. za sztukę.

Kołdry
począwszy od 1,50 mk.

Kamizel i do polowania
począwszy od 1,75 mk.

Bielizna dla chłopców i pańienek

każdego wzrostu w wielkim zapasie.

Firanki, kołdry wataowane, trykotaze, fartuchy
dla dam i dzieci w wielkim wyborze.

Wielki skład płócien, szyrtyngu, madapolanu, adamaszku i materji na wyspy $\frac{5}{4}$ i $\frac{8}{4}$ szerokie. Materje na negliżyki, towary białe, białe i kolorowe barchany, flanele we wszystkich kolorach.

Zakładom dobroczynnym itp.

przy odbiorze znaczniejszych partyi udziela się osobnego jeszcze rabatu.

Świeczniki

jeszcze we wielkim wyborze, figury na Boże męki w rozmaitej wielkości, w drzewie rzeźbione, **pasje** cynowe i z drzewa, **chocragwie** i baldachimy, **lichtarze**, **lampiony wieczne**, **dzwonki harmonijne**, **oltarzyki do noszenia**, **chrzcielnice** poleca po znacznie zniżonych cenach, wszelkie prace kościelne, odnawianie oltarzy wykonując gustownie i tanio, (2868)

skład sprzętów kościelnych

W. Trzebiński w Poznaniu, przy ul. Wodnej 23.

Obrazy

i wszelkie artykuły dewocyjne, oprawy obrazów po najniższych cenach, zarazem Wieleb. Duchowieństwu na czas koledy wielki wybór obrazków poleca **Alojzy Wojciechowski**, organista w Śmiglu.

Sok malinowy

w doborow. gatunku polecają **Jasiński & Otyński.**

Obicia i rolosy

w wielkim wyborze w najnowszych deseniach z fabryk francuzkich i niemieckich, poleca

po tanich cenach

handel materyałów piśmieniowych, galanterijnych, alfenidy i fabryka tytek

Antoniego Rose
w Bazarze.

Na nadchodzące Święta

polecam Szan. Publiczności **Jezyce** i okolicy mój (2946)

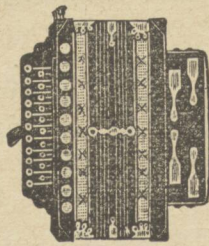
handel spożywczy,

bogato zaopatrzony w maki pszenne i cesarskie, codziennie świeże masło, smolec po 60 fen. funt, smaczny owoc, orzechy i konfektu na chojenkę.

Wł. Siemiątkowski,
Jezyce 38, w domu p. Wdowczaka.

Baczność! WP. K. L. Gierczyńskiemu w Poznaniu na Chwaliszewie z przyjemnością donoszę, iż Czerwonka jest bardzo skutecznym środkiem na różne choroby u świń. Uratowałem kilka sztuk niebezpiecznie chorych, a że zapas Czerwonej już spotrzebowalem, proszę przeto o jak najprędzkie nadesłanie pocztą $\frac{1}{2}$ tuzina flakoników tej znakomitej Czerwonej.

Z głębokim szacunkiem
P. Kwaśniewski w Szubinie.

F. Wiener,

14. Poznań, St. Rynek nr. 44.

róg ul. Butelskiej,

poleca bogato zaopatrzony skład instrumentów muzycznych, jako to:

Harmoniki z dwoma kluczami już od 3,50 mk.

Harmoniki większe z okuciem i klamrami 4,50 mk.
dto. duże z trąbkami, podwójnym miechem i okuciem 6,00 mk.

dto. z otwartymi klawiszami, pięknie wykonane 7,00 mk.

dto. z trzema rejestrami i 3 kluczami 8,00 mk.

dto. z czterema kluczami i 19 kłapk. 14,00 mk.

Skrzypce o dobrym tonie już od 5,00 do 30,00 mk.

Pudełka do skrzypców z podwójnym zamkiem i haczykami od 3,50 do 18,00 mk.

Gitary, wiolonczele, klarnety, flety, jako i cytry od najtańszych aż do najdroższych gatunków.

Polecam wszelkie **struny** jako i przybory do instrumentów muzycznych. — **Zamówienia wykonuje** szybko i akuracie. (2507)

Wyprzedaż gwiazdkowa!

Od dnia dzisiejszego aż do Bożego Narodzenia sprzedajemy wszystkie artykuły w zakres handlu naszego wchodzące, jako to: (2576)

materje jedwabne, wełniane, płótna, stołowizne, firanki, kobierce itd.
po znacznie zniżonych cenach.

W. Kukuliński i Spł.

handel towarów modnych i ubiorów damskich.

Poznań, plac Wilhelmowski nr. 6.

Magazyn bławatów, płócien i stołowizny
F. RACZKOWSKIEGO w Poznaniu
w BAZARZE

poleca na nadchodzącą gwiazdkę:

Suknie jedwabne „Mervellieux courant“ w wszystkich kolorach od 30 mk. — **Jedwabie** od $\frac{2}{3}$ mk. za metr.

Suknie wełniane odpasowane już od 20 mk. — **Materje kolorowe**, czysto wełn. od 1,20 mk., podw. szerokości.

— **Materje czarne** od 1 mk. za metr podw. szerokości. — **Flanele** czysto wełn. od 1,35 mk. podw. szerokości. — **Barchany** alzakie, drukowane od 65 fen. — **Firanki** odpasowane od 3 mk. do okna. — **Kobierce** od 7,50 mk. — **Koszule** dzienne męskie franc. od 3 mk. — **Kaftaniki** wełniane od 2 mk. — **Halki, spódniczki** wełn. od 2,50 mk. — **Derki** podróżne od 6 mk. — **Chustki** do nosa płóciennie dla dzieci, od 1,50 mk. — **Warpy** podwójnie szerokie od 75 fen. — **Szale** ciepłe duże od 6 mk. — **Scierki płóciennie** od 2,50 mk. — **Płótna herrnhuckie** bez krochmalu, nadzwyczaj trwałe na **koszule i prześcieradła**, jako też wszystkie artykuły w zakres ten wchodzące po **cenach** możliwie **tanich.**

M. Witkowski,

Poznań, ul. Wrocławska nr. 2,

poleca

własną fabrykę futer,

muf, koźnierzy, ogrzewaczy nóg, derek i czapek
w rozmaitych gatunkach.

Reparacje

wykonuje się jak najsumiennie i najtaniej,

ulica Wrocławska nr. 2. (2123)

Wybór wielki!

Na porę jesienno-zimową

zaopatrzylem magazyn mój w najnowsze **materje** z **pierwszorzednych domów zagranicznych** jako też i krajowych i ręczę za staranne i modne wykonanie wszelkich prac w zakres **krawiectwa** wchodzących. (1648)

K. Skoraczewski,

krawiec,

Poznań, plac Wilhelmowski nr. 4.

Jeżeli chcesz zobaczyć

15 procent niżej ceny zwykłej.

Z powodu nadejścia znacznej partii wyjątkowo tanio zakupionej sprzedawać będziemy

od dzisiaj do końca grudnia:

**wszelkie materje wełniane na suknie,
materje na poszycia watowane,**

Jedwabie czarne i kolorowe,

AKSAMITY

płótna, firanki, dywany i t. d.

o 15% niżej ceny zwykłej, lecz tylko za gotówkę.

Materje przeszłoroczne niżej ceny zakupu.

Polecamy zapasy do łaskawego uwzględnienia.

J. & T. KAMIENSKI, St. Rynek nr. 73,

skład bławatny, płócien i dywanów.

Wyjątkowe zniżenie cen

przez cały grudzień

składu złotniczo-zegarmistrzowskiego

W. SZULCA w Poznaniu, ul. Nowa (Bazar)

nadaje każdemu sposobność nabywania

wyborowego towaru po bardzo niskiej cenie

jako to: złote, srebrne i niki. zegarki, regulatory, budziciele, zegary fantazyjne stołowe i t. d., lancuski złote, srebrne i z franc. imitacji w przesłicznych fasonach. Z wyrobów złotniczych: Bransoletki broszki, koleżki, krzyżki, naszyjniki, medaliony, śpilki do krawat, pierścienie z prawdz. i imitow. kamieniami, szczerok złote już od mrk. 6,00, złoc. i smaliow. z napisem „Bóg z Tobą” po mk. 1,50.

Specjalność: garnitury damskie z emblematami polskimi i t. d.

Syrop do jedzenia,

rafinowany, koloru i smaku miodu.

Syrop

kryształiczo-biały, do konserw, karmelków, ciast i t. p. w beczkach po 8, 6, 4 2 i 1 centnarze.

Mączkę i mąkę kartoflaną „superior“.

Wszystko w wyborowym gatunku polecamy z Fabryki naszej we Wronkach. (2340)

**Bank Rólniczo-Przemysłowy
Kwilecki Potocki i Sp. w Poznaniu.**

Baczność!

Baczność!

S. Brzeski.

Szanownej Publiczności zwracam uwagę na mój wielki skład gotowej garderoby męskiej i dla chłopców.

CENNIK:

Paletoty	od mk. 12 do 66	Plaszczki od de-	
Ubrania	od „ 12 do 60	szczu	od mk. 20 do 45
Marynarki czyli		Ubiorki dla chł-	
Jupy zimowe	„ 8 do 27	pców	od „ 3 do 12
Spodnie	od „ 4 do 20	Szynele	od „ 4 do 10
Szynele	od „ 12 do 45	Paletoty	od „ 3 do 12
Plaszczki z pe-			
lerynami	od „ 20 do 50		

Równocześnie zwracam uwagę na mój wielki skład sukna z francuzkich, angielskich i krajowych fabryk. Obsta-lunki wykonuje się w 24 godzinach podług najnowszych żurnali.

52. St. Rynek nr. 52.

Tanio!

Tanio!

Szan. Publiczności miasta Po-
znania i okolicy donoszę uni-
żenie, iż otworzyłem we własnej
kamienicy **W. Garbary 43.**

**piekarnią chleba, bułek
i towarów cukierniczych.**

Wszelkie zamówienia przy-
muje unijony

W. Wolniewicz.

!!Bajecznie tanio!!

podarki gwiazdkowe
złote i srebrne zegarki męz-
kie i damskie, rozmaite przed-
mioty ze złota oraz regu-
latory, paletoty zimo-
we, ubiory i plaszczki
podrózne najtaniej w Lom-
bardzie Israela, ul. Sze-
roka 15, wchód W. Garb. 34.

Okulary

najlepsze i najtrwalsze w wiel-
kim wyborze, po cenach ude-
rzająco niskich. (2698)

Reparacje wykonuję akura-
tnie, śpiesznie i tanio.
Wl. Weichman, optyk,
Poznań, ul. Wilhelm. 16 narożnik,
naprzeciw kościoła św. Marcina.

Na nadchodzącą gwiazdkę

polecam

w największym wyborze po najtańszych cenach:

Szafy grające (Exelsion)

do kręcenia.

Symfoniowy samogrający.

Arystony. — Arystonety.

Herofony. — Manopany.

Migniony z pojedynczemi i

podwójnemi głosami.

Pudełka samogrające dwie

sztuczki 10 mk.

Katarynki do kręcenia z 3

sztuczki 6 mk.

Katarynki eleganckie z 2 sztuczki

Katarynki mniej eleganckie tej samej dobroci

Cytry z 32 strunami z kluczem i pudełkiem

Gitary z kolkami i z strunami, piękne,

Gitary z me haniką

Floty i Pikolo

Skrzypce z smyczkiem dla dzieci

Skrzypce z smyczkiem lepsze

Skrzypce o dobrym głosie już

Skrzypce z smyczkiem i o donośnym głosie

Skrzypce z smyczkiem i futerałem

Skrzypce po 8, 9, 10, 12, 15 mk. i do najwyższych cen.

Smyczki, struny oraz wszelkie przybory do instru-

mentów muzycznych.

Harmoniki z 2 klawiszami

i 6 basami 1,50 m.

z 8 klawisz. i 2 basami 2,00 m.

z 10 klaw. i 2 basami 3,00 mk.

z 10 klaw. 2 kluczy, o podwójn.

głosie i z ramami, 4,25 mk.

z 10 klaw., 2 kluczy, z otwar-

tą klawiaturą, podw. mie-

chem i okuciem 4,75 mk.

z 10 klaw., 3 kluczy, pięk.

ozdobami, podw. m. i oku-

ciem także z otwartą kla-

wiaturą 6,50 mk.

z 10 klaw., 3 kluczy, otwartą

klawiaturą, okuciem, 2 rzędy głos., z now. urzadz.

z 10 klaw., 2 kluczy, z otw. klaw. podw. miech. i okuc. 7,50 mk.

z 10 klaw., 3 kluczy, 3 rzędy gł., piękna, otw. klaw. 10,00 mk.

z 10 klaw., 3 kluczami, 3 rzędy głosów, wspaniała 12,00 mk.

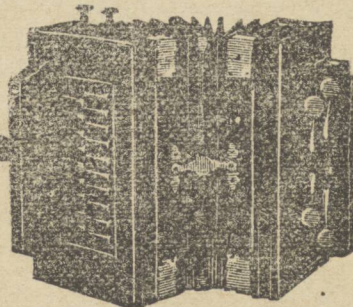
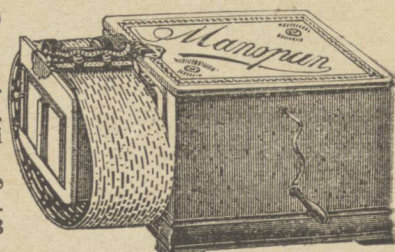
z 10 klaw., 4 kluczy, 4 rzędy głosów, z okuciem 13,00 mk.

z 10 klaw., 8 kluczy, 4 rzędy głosów itd. 13,50 mk.

z 19 klaw., 2 klawiatury, 4 basy itd. piękna i trwała i 14,50 mk.

z 21 klaw., 2 klawiatury, 4 basy, 4 klucze, duża z

okuciem i podwójnym miechem 17,00 mk.

Harmoniki do ust.

Reparacje wszelkich instrumentów muzycznych. przy-
muje i wykonuje. Wszelkie zamówienia sumiennie wysłam
odwrotną pocztą.

N. Zientkiewicz, St. Rynek nr. 35, I piętro.

WYPRZEDAŻ GWIAZDKOWA!

Lalki gumowe
od 15 fen. za sztukę.Lalki gumowe
od 15 fen. za sztukę.

Lalki, pilki, zabawki, zwierzątka gumowe, nowości paryżskie, fartuchy gumowe dla pań, panierek i dzieci najnowszych wyrobów. Szczotki, grzebienie, perfumy, płaszcze nieprzemakalne, ruskie kalosze, chodniki, pokrowce i linoleum poleca po najtańszych cenach

W. A. Kasprovicz,

Poznań, ulica Fryderykowska nr. 5, obok poczty.

Za 55 fen. fr.

Dzieje narodu polskiego

przez Wandę z Szymańskich Reichsteinową przesła (2890)

Ekspedycja Wielkopolska.

Kalosze

damskie i męskie
po 2 marki
poleca**W. A. Kasprovicz**w Poznaniu,
ulica Fryderykowska nr. 5,
okok poczty. [2930]

Konfekt na chojnę

w najnowszych deseniach, zadziwiająco pięknych, wymienite w smaku wysła w pudle, zawierającym 500 sztuk przystem bardzo wiele czekolady, dobrze opakowane za pobranem pocztowem w ilości 3 marek. Pudła nie obliczam. Przy znacznym zakupie wysoki rabat. (2517)

R. O. Dietrich

w Dreźnie (Dresden-Plauen).

CZERWONA APTEKA

w Poznaniu, Stary Rynek 37

poleca

1) Krople św. Jakóba. Doświadczono, jako nadzwyczaj skuteczne przeciw cierpieniom żołądkowym, złemu trawieniu, katarowi żołądkowemu i słabości, fl 1 mr. i 2 mr.

2) Eucalyptus, esencją do ust i zębów i Eucalyptus, proszek do zębów. Najlepszy środek ochronny i do konserwowania zębów i dziąseł, skutkiem swych nadzwyczajnych antyseptycznych przysiółków. Butelka 1 mk., pudełko proszku 75 fen.

3) Krople i herbatka, krew oczyszczająca, po 75 fen.

4) Pigułki żelazne, przysięga z kwasem mlekowym żelaza, polecane przez lekarzy, nadzwyczaj skuteczne w razie niedokrwistości, blednicy, nerwozy itd., pud. 1 mk. Rabarbarowe pigułki na biegotę i na cierpienia żołądka, najlepszy i najsilniejszy środek przeczyszczający, pudełko po 50 fen.

5) Ruski balsam spirytusowy przeciwko reumatyzmowi i nadrowi, butelka 50 fen. i 1 markę

6) Prof. dr. Hebrý maść na liszaje [Blei Crème]. Cena 1 i 2 mk

Maść ta jest nadzwyczaj gojącym środkiem przeciw liszajom, skórnej ostrości, zapaleniu skóry, cieczy solnej (Salzfuss) chrostom, gorączkowemu, węgrom skórnym, w ogóle przeciw wszelkim gatunkom nieczystych skórnych wyrostów. Prócz tego, jeżeli się maść tę na zapaloną ranę przyłoży, sprawia wielki skutek oraz usuwa się podrażnienie nagromadzone, skodliwe stwardnienie, na wszelkie pocenie się nóg. Butelka 1 i 2 mk

7) Radławska środek specjalny na całkowitemu zniszczeniu na gniotków, zgaśczeniu skóry etc. fl. 60 fen. z pudełkiem.

8) Prawdziwy dalmatyński proszek na owady, nadzwyczaj skuteczny na muchy, szwabę, pluskwy w puszkach blaszanych z rozpylaczem po 25 fen., 50 fen. i 1 marce.

9) Ruski balsam na odziebliznę, usuwa guzy i niedozwala popękanu skóry; w butelkach po 25 fen. 50 fen. i 1 m.

Ruska maść na odziebliznę, skuteczną na otwarte rany wskutek odmrożenia w słojkach po 50 fen. i 1 m.

10) Mydło słasowe, doskonałe do upiększenia pici, paczka zaw. 8 kawałki 50 fen. (2014)

11) Miód żywokostowy na kaszel i chrypkę, katar w krtani i plicach, brak oddechu, kłus, drapanie w gardle. Butelka 60 fen.

Czerwona Apteka,

Poznań, Stary Rynek 37.

Jeszcze tylko do **Bożego Narodzenia**
trwać będzie

wyprzedaż

Paletotów wciętych i półwciętych, granatowych i czarnych.

Żakietów wciętych i półwciętych, granatowych i czarnych.

Płaszcz damskich, płaszczy dziecięcych, wizytok i rotund. (2685)

po bajecznie niskich cenach

przyczem każdemu nadarza się sposobność do zakupna

praktycznego podarku na gwiazdkę

po wszelkiej możliwej cenie.

Fabryka płaszczy damskich

Abr. Aronsohn,

7. tylko ul. Zamkowa ptr. 7.

Suknie, płaszcze,
żakiety, ubrania
i paletotydla panierek i chłopczyków
każdego wieku poleca po
najniższych cenach**Minna Schaefer,**ulica Wilhelmska nr. 3a.,
obok hotelu Berlińskiego.

DROGERIA

K. L. Gierczyńskiegow Poznaniu na Chwaliszewie
i w Buksu poleca:

CZERWONKĘ, środek zapobiegający różnym chorobom uświń, pobudza do żarcia, chroni w niebezpiecznych chorobach od strat, zadawana prosiom przyczynia się do szybkiego rośnięcia tychże. Flakonic 75 fen. Liczne wiarogodne świadectwa i listy podziękowań potwierdzają, że Czerwotka jest najsilniejszą i najlepszą środkiem dla uświń i prosiat.

Środek na tasiemca najniezawodniejszy. Pozbyć go można w dwóch godzinach. 8 m.

CYGARA na astmę szybko i skutecznie.

MIOD koperkowy na kaszel, chrypkę, kłus, ból w pierzich. Butelki po 50, 75 i 100 fen.

Proszek podolski dla krów służy do pomazania oraz do naprawy złego mleka i przyczynia się do dobrego wyrabiania masła.

Proszek dla bydła, które krwią mokrzy. W lasach pasione bydło popada w tę niebezpieczną chorobę, którą jedynie moim prozkiem usunąć można.

Proszek na zolzy dla koni bardzo skuteczny.

Smarowidło na kopyta, wzmacnia te, chroni od popękania i nadaje twardość.

Fluid do wzmocnienia zformowanych nóg końskich przeciw reumatyzmowi i sparalizowaniu.

Radławska środek do szybkiego wynieszenia oszronów i myszy.

Prawd. Dalmatyński proszek na owady, szwabę, muchy, pluskwy etc. jak najsilniejszy.

Rybi klej do zlepiania szkła, porcelany, różnych przedmiotów i biżuterii. (2014)

Balsam na włosy wzmacnia te, niszczy łupież i przyczynia się do szybkiego rośnięcia.

Balsam na świerz, tak zw. słodkie krosty (parchy).

Świece woskowe farby, pokosty, oleje, tran, mydło do prania, mydła medyczne, toaletowe, sód, borax, mączkę, modre.

Wody mineralne świeżego nalewu. Wodę selterską i sodową z własnej fabryki, zarazem wszelkie towary apteczne i drogerijne po cenach najniższych.

Zamówienia zamiejscowe przesyłam zwrotnie.

UCZNIA

od 1-go stycznia rp. przyjmie
piekarnia **T. Lipińskiego,**
Poznań, ul. Półwiejska 36. (2822)

Saradellę!

oraz wszelkie nasiona kupuje po
najwyższych cenach dziennych firm**Moritz Tuch,**

skład tektury, smołowca, żelaza w
stach i towarów żelaznych, wag,
decymalnych, sieczkarni, noży maszynowych, superfosforów, najłepszego oleju maszynowego, smarowidła do wozów itp.

w Poznaniu, ul. Szeroka 8b.

Masło

w najlepszym gatunku codziennie świeże po najtańszej cenie,
do pieczenia od 80 fen. za funt, także sery rozmaite,
grzyby litewskie poleca
hurtownie i detalicznie (2897)

S. Opieszyński,

Poznań, ulica Jezuitska nr. 2.

Dom w dobrym stanie,
z przyległym ogrodem
warzywnym, 4 mrg. ziemi
I klasy wskutek starości i choroby właściciela jest pod korzystnymi warunkami na sprzedaż.

H. Pawłowicz,

Poznań, Zawady nr. 17.

Subjekta golarskiego,

biegłego w swym zawodzie i

ucznia,

przyjmie zaraz (2915)

W. Sopolński,balwierz i cyrulik w Lwówku
(Neustadt b. P.)

Szukam

młodzieńca

z wykształc. prymanera
do 2 chłopców IV. względnie
III. na stół, stancją i wynagr.
Zgłosz. do eksped. Wielkopolska pod nr. 2932.

Chłopiec

obeznany z rach. biór., bardzo
dobry w rach. pilny i uczciwy
szuka z powodów od niego nie
zależnych **miejsca ucznia**
w składzie kolonialnym, nasion
itp. — Zgłosz. przyjm. eksped.
Wielkopolska pod nr. 2932.

Z przyzwoleniem Wiel. Pana
Dyrektora przyjmie jeszcze

2-3 studentów

na stół i stancją tuż obok gimnazjum pod przystępnymi warunkami, gdzie znajdą troskliwą opiekę i pomoc w naukach.
Adresu udzieli eksped. Wielkopolska pod nr. 2894.

Szukam od Nowego Roku

ucznia

do techniki dentystycznej.

St. Kasprovicz,

lekarz dentysta, św. Marcin 69.

Uczeń

z odpowiednim wykształceniem
jest pożądanym do handlu żelaza
K. Kubickiego w Środzie.

Tanio!

Tanio!

Polecam mój

(845)

Wielki Skład

Paletotów zimowych od 15—35—60 mk.
Ubrań marynarkowych od 12—36—45 "
Ubrań surdutowych od 20—45—60 "
Spodni od 4—15—18 "
Szyneków od 18—45 "

Paletoty i ubranka dla chłopców w wielkim wyborze. Zarazem polecam mój wielki skład materii niemieckich i angielskich i wykonuję także garderobę męską podług miary modnie i dobrze leżącą po uderzająco tanich cenach.

E. Marcus,

ul. Wrocławska nr. 1.

Proszę uważać na firmę!

Prawem zapisana

TRADE MARK

Marka ochronna.

Pierwsza Kujawska perfumerya specjalna
w Inowrocławiu, poleca:

A. Kgo Mleko orzechowe przeciwko siwiznie słynne od lat 9. Cena but. 2 mk.

A. Kgo Tynkturę na porost włosów która wzmacnia nawet zupełnie słaby włos. Cena but. 2,50 mk.

A. Kgo Elixir de Kujavia jest to nowe wynaleziony chemicznie rozbierny i za polecenia gozdzien uznany środek, który przywraca siwym włosom w trzech dniach pierwotny kolor i połysk.

A. Kgo Essencja Pompadour i Poudre de Kujavia konserwuje pięć do najpóźniejszego wieku. Liszaj i węgry oraz wszelkie wyrzuty gina za pomocą Essencji Pompadour i Poudre de Kujavia. Cena za 1 fl. Pompadour 2 mk. za pudełko Poudre 2 mk. Za skutek tychże preparatów ręczy wynalazca (2061)

A. Kwiatkowski, parfumeur w Inowrocławiu na Kujawach

Jako praktyczne
podarki gwiazdkowe

polecam: kropaś męskie już od 12 mk., półbótki (ciężkie)

męskie od 6,50 mk., kamasze męskie już od 5,75 mk., kamasze damskie od 4 m., kam. dla chłopców od 4,50, kam. dla dziewcząt od 8 mk., kropaśki dla chłopców od 4 m., wysokie bótki damskie 10 guzik. od 4,50 m., wysokie bótki dla dziewcząt od 3,50 mk., trzewiki męskie na gumie i do sznurów od 4,50 mk., promienadki damskie do sznurów i na guziki od 3,15 mk., miążkie trzewiki dziewczęce od 2 mk., trzewiki balowe od 2 mk., kalosze męskie i damskie we wielkim wyborze. Skóra trwała, robota ze sztykiem. Przy odbiorze nad 15 mk. jeszcze 30% rabatu. Wysyłki na prowincję za zaliczką pocztową. Obuwie, któreby nie pasowało, chętnie zamieniam na inne. (2480)

Nep. Skórnicki, fabryka obuwia,

Poznań, Stary Rynek nr. 53/54.

Kalendarze na rok 1891:

- 1) **Polski Kalendarz Poznański** cena 50 fen.
- 2) **Ognisko, prakt. kalend. dla kobiet** cena 50 fen.
- 3) **Kalendarz Ścienny** cena 50 fen.
- 4) **Kalendarz Kartkowy** cena 50 fen.
- 5) **Kalendarz pugilaresowy** cena 10 fen.
- 6) **Kalendarz Maryański (z obrazem)** cena 60 fen.

poleca

Fr. Chocieszyński, Poznań, ul. Wodna nr. 15.

NB. Przy zamówieniu z prowincji należy dołączyć stosowną kwotę na frankaturę.